

טבילה

ובו פסקים מגדולי הדור, וממו"ר הגאב"ד הגרש"ז אולמן זצ"ל, שמעתיים בבית הוראה מודיעין עילית

טבילה בעידן הקורונה

פתיחה: לצערנו הרב, ישנם הרבה מקומות בעולם שסגרו המקוואות לגברים, מחשש הדבקות בנגיף הקורונה, ולכן אלו שנוהגים לטבול טבילת עזרה או בערב שבת, ינהגו בהטלת 'ט' קבים', והובאו להלן פרטי דיניו. כמו כן חלו שינויים מסוימים במקוואות לנשים, והובאו בסוף המאמר.

א. טבילת עזרה: עזרה תיקן שבעל קרי יטבול לתפילה וללימוד התורה (ברכות כ: בב"ק פב:), ומאחר שלא פשטה בכל ישראל באו חכמים וביטלוה, משום ביטול תורה ופר"ו (רמב"ם ב"י סי' פח, מ"א סק"א), ומ"מ מי שטובל מאריכים לו ימיו ושנותיו (ברכות כב:). ולהלכה כל הטמאים קורים בתורה ומתפללים וכן פשט המנהג (שו"ע סי' פח סע' א), ומי שירצה לטבול תבוא עליו הברכה (מאירי ברכות כב: פמ"ג סק"א, מ"ב סק"ב, ושיש אנשי מעשה שככה עושים), ויש בזה משום קדושה ותלמודו מתקיים בידו (שבה"ל ח"ה סי' טו, עיי"ש שהאריך במעלתה). ואין בטבילה זו משום חציצה (ביאור הלכה סי' פח ורק ברוב גופו חוץ). ולכתחילה ילך לשירותים לפני הטבילה בכדי שיצאו שאריות הזרע (בן איש חי ש"ב וירא כה, ביאור הלכה סי' תרו סע' ד). וגם בשבת ניתן לטבול (שו"ע סי' שכו סע' ה), ובלבד שלא יבוא לידי סחיטה (מ"ב ס"ק כד).

ב. טבילת ערב שבת: הרבה טובלים במקוה לטהר את עצמם לקדושת השבת (ערו"ה סי' רמב סע' א), ומצוה גדולה היא (יסוד ושורש העבודה שער העליון פ"א, ומקורה בזה"ק שמות קלו ב, ובשער הכוונות, וע"ע בסידור יעב"ץ). ומי שעושה כן יבין בדעתו שנתווסף לו נשמה יתירה, כי ירגיש בנפשו יראת רוממות שבאה לו עד שתבער בו אהבת ויראת ה' (חיי אדם בספרו זכרו תורת משה סי' א).

ג. ט' קבין: בעל קרי שנתנו עליו תשעה קבים מים טהור (ברכות כב:), ולכן מי שקשה לו או שאין במקומו מקוה ישפכו עליו ט' קבים (מ"ב סי' פח סק"ד מטה אפרים סי' תרו סע' י לגבי טבילת יום כיפור). וצריך שישפכו עליו המים ולא שיכנס לתוכם, וניתן לשפוך כמות זו של מים בשלוש פעמים ברציפות (מקוואות פ"ג מ"ד, ט"ז סי' פח סק"א, מ"ב סק"ד), ולפני שהסתיים הכלי הראשון ישפוך את השני (ב"י ט"ז סק"א), או בבת אחת (פוסקים, פמ"ג מש"ז סק"א). י"א שצריך שהמים יגעו ממש בכל גופו (פמ"ג שם), והעיקר שמספיק שהמים יעברו כנגד גופו וסביב לו (אלף המגן על המטה אפרים סי' תרו סק"ג, וכן המ"ב השמיט דברי הפמ"ג), וכן נוהגים (כ"כ הפמ"ג שראה שכן נוהגים). ולכן יעמוד זקוף ושתי ידיו כנגד לבו, ולא ידחק אותם בחיבוק הרבה (מ"ב סק"ד בשם מטה אפרים. מאידך הכה"ח סק"ז, כתב שידי ידיו יהיו ישרות כנגד ירכיו), וירטיב כפות רגליו לפני כן (מטה אפרים, פמ"ג שם, כה"ח סק"ז, והמ"ב השמיטו). ושיעור כמות המים הינו טו' קווארט פוליש (מ"ב סק"ד), ולדעת החזו"א שיעורו 21.6 ליטר, ולדעת הגר"ח נאה הוא 12.44 ליטר (מידות ושיעורי תורה, מבית לוי, וע"ע במנחת יצחק ח"ד סי' כא), וכן יש לנהוג בתקופתנו, גם אם יהיה איזה מקוה פתוחה, מחשש הדבקות.

ד. מקלחת - shower: יש שנקטו שמלקחת אינה מועילה כט' קבים (הגר"ח"ק בשם החזו"א, עם מקדשי שביעי ח"ב עמ' קצג, שהחורים של הטוש הם ככמה כלים. הגריש"א הל' חג בחג פ' כא הע' סב, שלא נקרא שפיכה). והדעה הרווחת שמקלחת מועילה (חלקת יעקב יו"ד סי' קיט, מנחת יצחק ח"ט סי' לד, שבט הלוי ח"א סי' כד, באר משה ח"ו סי' עד) וכן עיקר. ולאחר 4-5 דקות במלקחת כבר נשפכו כ-21 ליטר (כן א"ל הגר"מ שטיין).

ה. טבילת מצוה: בגלל המצב הקשה ישנם מקוואות שמאפשרות לעשות רק מקלחת ללא אמבטיה. ויש מקוואות שאינם מאפשרות אפ"ל מקלחת, ולכן האשה צריכה להכין את עצמה ביום ולסיים בלילה כרגיל, ולסמוך כמה שיותר החפיפה והעיון לטבילה (ע"פ שו"ע יו"ד סי' קצט סע' ג), ולהגיע למקוה מוכנה ושוב לעשות עיון (ע"פ החכמ"א ועוד פוסקים לגבי בשבת). ולהמרות שנהגו לא להתרחץ אחר המקוה (רמ"א סי' רא סע' עה, ש"ך, דלא כהגר"א והברכי יוסף ס"ק כה שהקילו, וכתב היסוד הטהרה פ"ח סע' כא שבני ספרד לא החמירו בזה), בעידן הקורונה חובה להתרחץ כל גופה עם סבון במתחם של המקוה או בביתה (האג"מ יו"ד ח"ב סי' צו התיר באסטניס, וכן הוראת הגר"מ ש"קליין והרבנים בזמנינו). כמו כן גם בשבת מותר להתרחץ אחרי הטבילה במים חמים שהוחמו מערב שבת (ע"פ רע"א או"ח סי' שכו שהתיר במצטער, בביאור הלכה שם, וכן הוראת הרבנים בשכונה, וכן א"ל הגר"מ שטיין, ומח"ס שלמי יונתן) ותיזהר מסחיטה בשיער.

© כל הזכויות שמורות למחבר

לשאלות והערות ניתן להתקשר לטלפון 052-764-5731 או למייל churgabi@gmail.com